

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Erasmi Roterodami Germani De Milite Christiano

Erasmus, Desiderius

Lypsi, 1516

VD16 E 2746

Canon Sextus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33324

**Panes ordeace
os frangere
Aqua de petra
mystice**

tudo eius siti exaruit. Non mirū qđ populus seruit elementis huius mūdi, videlicet vulgus indoctū, & nō nisi de alieno peccatore sapiēs. Magis mirandū, qđ religionis Christianę q̄si priores, in eadem captiuitate / fame intercunt, & siti exarescunt. Quare fame intercūt: quia nō didicerūt a Christo frāgere panes ordeaceos. Siliquā nō asperā circūlingūt, medullam non eriuunt. Quare siti exarescūt: Quia nō didicerūt a Mose aquā de spiritali petra elicere. Neq; hauserūt de fluminib⁹ quā de vētre Christi fiunt aquaē viuaē. Hoc autē dictū est de spū, nō de carne. Tu igit̄ mi frater, ne tristibus laborib⁹ nō multū p̄moueas, sed mediocri exercitio cito grādīs & vegetus euadas in Christo hanc regulā diligēter amplexus, ne velis cū inmundis animalib⁹ humi reptare, sed sp̄ alīs illis nitens, quas Plato putat in animis amoris calore elicitas denuo pullulascere, a corpore ad sp̄m, a mūdo visibili ad inuisibilē, a littera ad mysteriū, a sensibilib⁹ ad intelligibilia, a cōpositis ad simplicia temetipm quasi gradibus q̄busdā scālā Iacob erige. Ita ad se ppinquāt vicissim appropinquabit dñs, & si tu, p viribus de tua caligine sensuūq; strepitu conaberis assurgere, occurret ille cōmode, e luce sua inaccessiblei, & silētio incogitabili, in quo nō sensum tantū oīs tumult⁹, sed & intelligibiliū oīm imagines cōticescūt

Mathei
14

Exo. 17
Ioan. 7,

**Alaē platonicae
duę sunt intelle
ctus & volūtas**

**Christus ad se
festinātib⁹ vltro
sit obuam,**

¶ Canon Sextus.
Et qm̄ ex tpe scribēti, aliud ex alio in mentē venit, subtexā & sextā regulā superiorib⁹ quodā mō cognatā, tam necessariā ad salutē vniuersis, q̄ a paucis curā habitā. Ea est vt animus ad Christū anhelantis a vulgi tum factis tū opinionib⁹ q̄ maxie dissentiat, nec aliunde q̄ ab vno Christo pietatis exemplū petat. Hoc est em̄ vnicū archetypū, vnde quisquis vel vn̄ quem discesserit, a recto discedit, atq; extra viā currit. Proinde Plato grauiter p̄fecto, vt pleraq; in politica sua, negat eū v̄tutē constanter tueri posse, qui de turpi atq; honesto nullis certis opinionibus mentē imbuerit. At quāto p̄nciosius est falsas opiniones de ijs quā ad salutem p̄tinent, animo penitus insidere. Quare hoc vel in primis curandū putat, vt custodes illi, quos

**Platonis senten
tia de turpi &
honesto.**

oportet omni turpitudine vacare, quæ optimas opiniones de fugiendis atque expetendis, easque quæ certissimas, tamque leges quasdam sanctissimas animo insculpat suo. Quicquid enim persuasionis penitus inhæsit animo id quilibet moribus exprimit. Eoque præcipua Christianorum cura huc intendi deberet, ut pueri iam inde ab incunabulis, inter ipsas blâ licias nutrici, & parentum oscula, inter litteratorum manus persuasiones imbibant Christo dignas, propterea quod nihil vel alius insidit animo, vel heret tenacius, quam quod rudibus (ut inquit Fabius) annis indit. Procul, procul ab auribus infantibus amatoriarum cætiuncularum, quas domi forisque cætilant Christiani, spurciores, quam vnicuique ethnicorum vulgus receperit. Non audiant accepta iactura rei/materculam eiulante, non amissa sorore se miseram ac destitutam clamitante. Non audiant patrem ignavia opprobiantem ei, qui iniuriam non cum foenore rettulit, non admirantem eos qui rem quocumque modo fecerunt amplissimam. Ingenium hominis ad virtutem præcipue, preciosum exemplum statim arripit, non aliter, quam ignem vicinum naphtha. Quæcumque idem hoc nulla non ætate agendum, ut omnes vulgi errores, ab ipsis usque radicibus ex animo reuellant, atque in eorum locum salutare opinionem inserant, adeoque roborentur, ut nullis rebus queant couelli. Quod qui fecerit, is nullo negotio virtutem suam sponte sequetur, & secus agentes miseratione, non imitation dignos iudicabit. Huc enim pertinet illud a Socrate non absurde dictum, quæcumque ab Aristotele reprehensum, virtutem nihil aliud esse quam scientiam, fugiendam atque expetendam. Non quod non viderit discrimen inter cognitionem honestam atque amorem, sed quemadmodum Demosthenes prædicationem primam, secundam ac tertiam in eloquentia rindit esse, videlicet adeo præcipuam partem significans, ut in ea totam esse diceret, itidem Socrates agens cum Pythagora, argumens mentis euincit, tantum in omni virtute momenti scientiam adferre, ut peccata non aliunde prædicant, quam a falsis opinionibus. Etenim & qui Christum amat, & qui voluptatem, pecuniam, honorem falsum amat, nimirum utriusque dulce, bonum, ac pulchrum sequuntur. At hijs laetantur in scitiam, pro dulci amplectentes quod est acerbissimum, pro acerbis fugiunt quod est dulcissimum. item, pro bono ac lucro sequentes quod merum est detrimentum, pro damno timentes quod vnicui

Pueri Christianorum
quæliter statim instituendi

Virtus quomodo
a Socrate diffinitur

Pronuntiatio in
oratoria pars
maxima

Peccata unde
perueniunt.

Vulgus pessimus iudex.

Vulgus qui dicitur

Specus Platonicus

Christianorum verorum quod parvus sit numerus.

Vulgus Christianorum pessimus

est lucrum, id pulchrum iudicantes quod est foedum, id pudendum optinantes quod solum est gloriosum. Porro si cui penitus persuasum sit, ac iam veluti cibus in animi substantiam sit traiecitum, sola virtute, optimam esse, dulcissimam, pulcherrimam, honestissimam, vtilissimam, contra turpitudinem, vnicum esse malum, cruciatum, foedum, erubescendum, danosum, atque haec non opinione populari, sed ipsa natura rerum metiam. Fieri non potest, ut ea consistere persuasionem diu in malis hereat. Pessimus enim iam olim tum viuendi, tum sentiendi auctor vulgus est. Neque vnicuique ita bene actum est cum rebus humanis, ut non pessima placuerint plurimis. Caue sic cogites, Hoc nemo non facit. His vestigijs maiores mei sunt ingressi. Hac in sententia est ille tantus philosophus tantus theologus, Sic viuit a magnatibus. Hoc regnum est institutum. Hoc & episcopi & pontifices summi faciunt. Hijs profecto vulgus non sunt. Nihil te moueant ingratia noia. Ego vulgum non loco sed pectore metior. Vulgus sunt, quicunque in specu illo Platonico vinciti suis affectibus inanes rerum imagines, per verissimis rebus admirantur. Nonne praepostere faciat, si quis non lapide regulae, sed regulam lapidi conetur applicare? Nonne multo absurdius, si quis non hominum mores ad Christum, sed Christum ad hominum vitam labore inflectere? Non ideo rectum puta, quia primores, quia maxima pars hominum facit, sed ita demum rectum est, quod fit, si quadrat ad regulam Christi. Imo hoc ipso tibi susceptum quid esse oportet, quod plurimis placet. Pusillus grex est, & erit semper, cui cordi est Christiana simplicitas, paupertas, veritas. Pusillus est, sed bonus quippe cui soli debet regnum caelorum. Arcta est via virtutum, & a paucis calcata, sed non alia ducit ad vitam. Prudens aedificator vtrum tandem ab vtilissimo, an optimo ope petit exemplum? Pictores non nisi optimas tabulas sibi proponunt. Exemplum nostrum Christus est, in quo vno omnes insunt beatae viuendirationes. Huc sine exceptione licebit imitari. Caeterum in probatis viris, eatenus vnicuique in exemplum vocare conueniet, quatenus ridebit cum archetypo Christi. De vulgo autem Christianorum sic existima, nullum vnicuique fuisse corruptius, ne apud ethnicos quidem, quantum ad opiniones de moribus attinet. Caeterum

Machet
7.

Iaco. 2. de fide, quid sentiat, viderint ipsi, Hoc certe indubitissimum est, fidem sine moribus fide dignis, adeo nihil iuuare, vt etiā in cumulū cedat damnationis. Euolue veterū annales, & confer horum temporū mores. Quando vera probitas despectior: quando sic in preçio habitæ diuitiæ vnde cūq; partæ: Quo vnq; saculo veri? illud Horatianū. Scilicet vxorem cū dote, fidēq; & amicos. Et gen^o & formā regina pecunia donat: Et illud eiusdē. Nam gen^o & virt^o nisi cū re vilior alga est Quis iam nō serio legit ironiam illam saryricā: O ciues, ciues, quærenda pecunia primum. Virtus post nūmos: Quando luxus solutio: Quando supra, adulteria, vel latius patuerūt vel impunitiora fuisse, vel minus in pbro: dum in alijs/suis vicjs indulgent principes, & quisq; speciosum factū ducit, quicquid in aulicorum mores abijt: Cui non extremū malū ac probrū videt pauperies: Olim in scortatores, in fordidos, in glōfos, in admiratores pecuniæ, etiā de plaustris famosa scommata facebant, in spectaculis gentiliū scite notatis vicjs applaudebatur a vulgo, quibus nunc a Christianorū pcerib⁹ male laudatis applaudit. Non tulerunt theatra Atheniensū histrionē e tragedia quapiam Erupidis saltantē verba cuiusdam avari, vnam pecuniā reliquis humanæ vitæ cōmodis preferentis, ac plane futurū erat vt actorem cū tota fabula exploderēt, ei iecerentq; ni mox assurgēs poeta, paulisp etiā manere iussisset, ac spectare, quorsum admirator ille auri esset euasurus: Quam multa sunt apud illos exempla eorū qui e bene administrata rep. præter honestam opinionē nihil in tenuē familiā retulerunt, qui fidē pecuniæ q; pudicitia vitæ potiorē habuerūt: Qui neq; p̄speris rebus insolecere, neq; aduersis frāgi potuerūt: Qui honesta pericula voluptatib⁹ anteposuerūt: Qui sola cōsciētia recti contenti, neq; honores, neq; opes neq; reliqua fortunæ cōmoda desyderabant: Et vt ne cōmemorē Photionis sanctitatē, Fabricij diuitis potiorē paupertatē, Camilli magnanimitatē, Bruti seueritatem, Pythagore pudicitia. Socratis inexpugnabilē cōtinentiā. Catonis integritatē, ac mille pulcherrimā omnīū virtutū decora, quæ passim in Lacedemoniorū,

Fides sine operibus nihil pdest

Mores nri facculi oim pessimi,

Diuitias gentiles magis contempserunt q̄ Christiani

Pecunia quæritur apud veteres sprete fuit

Augustini laus

in Perfarū, in Atheniensū, in Romanorū annalibus leguntur magno quidē nro pudore, diuus Aurelius Augustin⁹ vti p̄e de se ip̄o in cōmētarijs cōfessionū suarū testat̄, iā multo priusq̄ Christū induceret, contēpserat pecuniā, p̄ nihilo habebat honores, gl̄ia nō cōmouebat̄, voluptatibus autē vsq̄ adeo frenas negarat, vt hō adolescēs, vna muliercula contētus esset cui & coniugij fidē seruabat. Hos anios, hęc exēpla, inter aulicos, inter eccl̄asticos, addā, & inter monachos nō temere quis inuenit. Aut si qui huiusmōi extiterit, nō ilico velut asin⁹ inter simias ostētui ac risū erit, delirus, ebes, hypocrita, rerū impitius melācholicus, amens oīm vna voce diceat̄, ac ne hō quidē iudicabit̄. Sic Christiani Christi doctrinam veneramur sic expr̄simimus, vt nihil vacordius, nihil abiecius, nihil magis pudentū iam vulgo habeat̄, q̄ vere actoto pectore esse Christianū. Quasi aut̄ Christus frustra versatus sit in terra, aut alius sit nūc, qui olim, Christianismus, aut nō ex a quo p̄ineat ad oēs. Ab his iḡi volo te toto anio dissentire, & rerū oīm precia, vnius Christi cōione metiri. Quis vulgo nō pr̄clarū autumat, atq̄ inter p̄cipua bona ponendū, claris maiorib⁹ p̄gnatū esse? id quod nobilitatē nomināt. Nihil te moueat, quum audis huius sæculi prudētes viros graues, summaq̄ autoritate pr̄ditos ad modū serio de stemmatū gradibus, adductis sup̄cilijs, tanq̄ de re vehemēter ardua differentes & magno conatu magnas nugas effutientes, quū vides alios sic auorū atauorū imaginib⁹ tumētes, vt reliquos pr̄ se vix hoies esse iudicēt. Sed horum errorē Democr̄tico risu, p̄sequēs, id qd̄ res est reputa, vnicā ac summā esse nobilitatē, in Christo renatū esse, illi⁹ insitū esse corpori vnū corpus & vnū sp̄m fieri cum deo. Sint alij regum filij, tibi maximū sit, quod & es & diceris filius dei, illi sibi placeāt, qd̄ in aulis principū versent̄, tu elige cū Dauid abiecius esse in domo dei. Attende quos elegerit Christus, infirmos, stultos, ignobiles secundū mundū. In Adam oīes ignobiles nascimur, in Christo oēs vnū sumus. Vera nobilitas est inanē contēnere nobilitatē. Vera nobilitas est, seruum esse Christi. Hos tibi maiores esse puta, quorum virtutes æmularis. Audi

Christiani veri quō cōtemptui sunt

De vera nobilitate.

Ro. 12.
P̄. 83.
I. corin.
1.

- quid in euāgelio dixerit optimus aestimator nobilitatis ad Iudeos, qui se factabāt de generis authore Abrahā. Quali vero authore. Non tantū illustri, non solum opulento, non modo victore regū, sed ob diuinas virtutes diuinis ornato p̄conijs.
- Ioan. 8. Quis istud non insigne, non glia dignū existimet? Audi quid audierint. Vos ex patre diabolo estis. Et opa patris vestri facitis. En ubi Paulus & ipse ad magistrī regulā generositatem estimās. Nō em̄ (inqt) oēs qui ex circūciōe sunt Israel, hij sūt Israelitæ, neq; qui secundū semen sunt Abrahæ, oēs filij. Putanda ignobilitas seruire turpidini, cū Christo nullam habere cognationē, qui non agnoscit, nisi qui faciūt voluntatē patris sui qui in cœlis est. Turpiter spurius est, qui patrem habet diabolu, habet aut, qui illi⁹ opera facit, nisi mēitus est christus, sed nō nouit mentiri veritas. Suprema generositas est & filiū, & heredē esse dei, fratrem aut & cohæredē esse Christi. Illorū insignia, qd sibi velint, ipsi viderint. Christianorū insignia sunt cōmunia quidem om̄ibus, sed tamē illustrissima, crux, corona spinæ, clauī lancea, stigmata dñi, quæ Paulus in corpore suo se gestare gliaf. De nobilitate itaq; vides quāto alta te sentire velim q̄ vulgus opinat. Eum x̄o qui plurimū auri domi cōgessit, quis nō vulgo beatū diuitē ac felicē vocat? Tu fat bñm imo solum beatū iudica qui Christū, qui summū bonū possidet. Qui p̄ciosam illā margaritā bonæ mentis vel rerū oīm, vel corporis etiā dispēdio mercatus est. Qui thesaurū inuenit sapiētia, cunctis opibus p̄ciosioris Qui a Christo ditissimo aurum emit ignitum, pbatū, vt locuples fiat. Quid igitur sunt ista, quæ multitudo mirat aurū, gemmæ, prædia? Falso noie diuitiæ, vero spinæ, quæ semen diuini verbi suffocāt, iuxta parabolā euāgelicā, sarcinæ sunt, quibus onusti, nec p̄nt per peractam viā Christū nudū sequi, nec p̄ hostiū humile intrare in regnū celorū. Ne pilo quidem temetipm̄ meliorē puta, si vel Midas v! Crœses opibus vincas sed alligatiōrē, impeditiōrē, onustiōrē. Abunde fat habet qui ista fortiter p̄t contēnere. Satis p̄spectum est ei, cui nihil defuturū pmisit Christus. Nō esuriēt, cui sapit māna verbi diuini; Nō erit nudus, q̄ Christū

Insignia Christianorum

Veræ diuitiæ

H

Damnū & lucrum Christi-
anorum. induit. Hoc solū damnū existima, quotiens aliquid de pietate
decessit, & vicijs accreuit. Ingens lucrū puta, quū mens accelsione
& virtutis facta est melior. Nihil tibi deesse puta, si eū possi-
des, in q̄ sunt oīa. Quid aut̄ hoc est, quod miserī voluptatē no-
minat? Profecto nihil min⁹, q̄ quod dicis, Quid igit̄? Mera
infantia est, & plane, quod Græci dicere solent / Aiācis risus,
dulce venenū, blāda pnicies. Vera & vnica voluptas, gaudiū
est puræ cōsciētia. Lautissimæ epulæ sunt studiū sanctarū scri-
pturarū, iucūditissimæ cantilenæ, psalmi spū sancti, festiuissima
societas, cōiō sanctorū oīm. Summæ deliciae, fructio veri. Tu
modo purga oculos, purga aures, purga palatum, & incipiet
tibi dulcescere Christus. Quo vere gustato, etiā si Milesi, Sy-
baritæ, Azoti, Epicurei, breuiter vniuersi voluptatum archi-
tecti, oēs suas illecebras in vnū conferant, præ vno illo nausea
videbūt. Nō id ptin⁹ dulce est quod sapit, sed quod sano sapit.
Si febricenti aqua vinū sapit, nemo istud voluptatē noiat, sed
morbū. Erras, si non credis pijs hominibus longe iucūditiores
esse suas lachrymas, q̄ impijs, risus cachinnos, iocoseq; suos.
Non his dulcius esse ieiuniū, q̄ illis attagines, phalides aues,
perdices, acipenseris, aut Rhombos suos, Horū frugales mē-
sulas holusculis & leguminib⁹ Pythagoric instructas, nō lōge
lautiores esse, q̄ istorum sumptuosa fastidia. Deniq; vera vo-
luptas est, amore Christi, falsis delicijs non sollicitari. Iā amo-
ris & odij vocabulis, vide q̄ mundus abutatur. Quum ado-
lescens infanus puellam deperit, id vulgus amorem appellat,
quum nullum verius sit odiū. Verus amor vel suo dispendio
cōmodis alienis cōsulere caput. Ille quo nisi ad suā voluptatē
spectat. Igit̄ nō illā, sed semetipm amat, quāq; ne se qdē amat.
Nō em̄ aliū amare p̄t nisi se pri⁹ amarit, s; recte. Nemo quēq;
odisse potest, nisi se prius oderit. Verū bene amare, nōnunq;
bene odisse est, & recte odisse, amasse est. Ergo qui ob tantillū
cōmodum (vt putat) suū, puellæ blandicijs / muneribus / tēdit
insidias, vt illi quod habet optimū eripiat, integritatē, pudorē,
simplicitatē, bonā mentē, famā, vtrum hic odisse an amare tibi
videtur? Profecto nullū hoc odio / odium atrocius. Quom

Ver⁹ amor q̄s

inepti parētes liberorū vicijis indulgēt vulgo aiūt, q̄ tenere h̄i
 suos amāt filios: Imo q̄ crudeliter oderūt: qui dū suis morē
 gerunt affectibus, liberorū salutē habēt neglectiui. Quid aliud
 nobis pracaat, hostis inuidissimus diabolus, q̄ vt hic impune
 peccātes in aternū incurrām? supplicii: Lenem magistrū, &
 misericordē principē vocāt, qui scelerib⁹ q̄busdā vel cōniuret,
 vel etiā fauet, vt hoc peccent licētius, quo impunitius At quid
 Osee. 4 dignos: Et nō vīstabo inquit sup filias vestras q̄n fornicant,
 & super nurus vestras, quando adulterātur. Dauid ꝑo quid
 Ps. 88. pmisit: Vīstabo inquit in virga iniquitates eorū, & in verber
 ribus peccata eorū. Misericordiā autē meā non dispergā ab eis.
 Vides vt in Christo mouent oīa, & rerū vocabula pmitent.
 Qui seipm male amat, is capitaliter odit. Qui in se male mise
 ricors est, is crudelissime fauit. Bene curare, negligere est. Bñ
 ledere, pdesse est. Bene pdere, seruare est. Ipse tibi curā eris,
 si carnis desyderia contempseris, Si bene fauiteris in vicia, ho
 minē bñficio itueris. Si peccatorē occideris, hoīem seruaueris
 Si pdideris quod fecit hō, restitueris quod fecit deus. Age ꝑo
 iam potentiā & imbecillitatē, fortitudinē & ignauā quid esse
 putet error popularis: Nōne potentē nomināt eum, qui quē
 velit facile queat ledere: Quāq̄ odiosa nīmū potētia est, noc
 cere posse, id quod est istis, cum chantaridibus & scorpīs, atq̄
 ipso adeo diabolo cōmune, videlicet dare malum. Solus deus
 vere potēs est, qui nocere, nec potest, si velit, nec vult si possit,
 quippe cuius natura est benefacere. Sed potēs iste quomodo
 tandē ledet hominē? Eripiet pecuniā, pulfabit corpus, adimet
 vitam: Si pio homini id facit, beneficium pro maleficio dedit,
 sin improbo, hic occasione quidē administruit, sed ille ipse sibi
 nocuit. Nemo enim nisi a seipso ledit. Nemo alium parat le
 dere nisi longe grauius ipse sese ledat prius. Damnū pecuniā
 mihi dare paras, iam tu charitate amissa damnū grauissimū tibi
 ipsi dedisti. Nō potes mihi vulnus infligere, quin ipse pri⁹ vul
 nus multo atrocius acceperis. Nō adimes mihi vitā corporis,
 nisi iure tibi prius animā iugularis, At Paulus ad inferendam

Vera potentia.

Leditur nemo
nisi a se ipso

in iuriā imbecillis, ad ferendā validissimus, nōne gloriatur sese Philipe,
in Christo posse omnia: Fortē & animosum vulgo nomināt 4
eū, qui ferox & impotētis animi ad cōtūuis leuē iniuriā effere
uescit iracūdiā, & cōuiciū cōuicio, maleficiū maleficio retaliat
Cōtra qui acceptā iniuriā mussitat ac dissimulat, hunc ignauū,
pusillanīmē, instrenuū appellitāt. Imo quid alienius a magni
tudine animi, q̄ verbulo dimoueri a statu mētis, & adeo alienā
stulticiā non posse cōtemnere, vt hoīem te non putes esse, nisi
maleficiū maleficio superaris? At quāto fortius, anio excellō
& amplo nullā iniuriā nō posse negligere, insup & p maleficio
bñficiū reddere? Nō ego fortē dixerim qui in hostē audeat, q
mœnia superet, qui vita cōtempta omnibus periculis obijciat
caput, id qd̄ est pene gladiatorib⁹ omnib⁹ cōmune, at animū
qui possit vincere, qui ex anio bene velle male volētib⁹, bene
mereri de male merētibus, bñ p̄cari male p̄cantib⁹, huic de
niq̄ debet cognomē fortis atq̄ magnanimi, Excutiamus &
illud, quid mūdus gloriā, ignominia ac pudorē nominet. Lau
daris ob quid? & a quib⁹? Si ob turpia, & a turpib⁹, ista vero
falsā est gl̄a, & vera ignominia. Vituperaris, rideris, qua gr̄a,
& a quib⁹? Ob pietatē, ob innocentia, vtiq̄ a malis, nō ista est
ignominia, sed nulla verior gl̄a. Esto sane, vel vniuersus mūdus
explodat, exhibiletq̄, nō pōt nō esse gloriosum, qd̄ appro
bat Christus. Et si quicquid est mortaliū, applaudit atq̄ accla
mat euge euge, nō pōt nō esse pudendū, qd̄ deo displicet. Pru
dentia vulgo vocāt, rem parare strenue, partā pbe cōstabi
lire, & porro in posterum p̄spicere. Sic em̄ passim & serio lo
quētes audimus frugi hō est, catus, cordat⁹, cōsultus, puidus,
de ijs qui breui rem faciūt lauciorē. Hoc mūdus qui & mēdax Ieron. 8.
est ipse, & pater eius At quid dicit veritas? Stulte inquit, hac Luc. 12.
noctē repetēt a te animā tuā? Expleuerat horrea messibus in
struxerat cōmeatu oēs apothecas, abunde multum pecuniae
domi cōdiderat, nihil restare putabat, nō (qd̄ fere faciūt) vt cō
gestis opibus inops custos incubaret, quē admodū draconem
vellus aureū seruasse poetæ fabulant, sed vti partis frueret, &
tū hūc stultū appellat euāgelīū, Quid em̄ stultū, qd̄ vecordi⁹,

Vera fortitudo

Vera gloria

Vera prudentia

q̄ v̄mbris inhiatē, res veras amittere, id qd̄ solem⁹ in cane illo
 Esopico ridere. Et in Christianorū morib⁹ nō magis ridēdū
 est, vel flendū pot⁹. Incallid⁹ mercator habeat, quē Comiciū
 illud fugerit. Pecuniā in loco negligere, maximū interdū est lu
 crū, qui p̄sens lucellū admittat, qd̄ nō ignoret ingens dispēdiū
 cōsecuturū. Quāro incōsultius, huic v̄mbraticæ vitæ, om̄ib⁹
 horis nutātū tāta sollicitudine, p̄spicere, qd̄ t̄n fuerat suppedis
 tandū a deo, & in futurā vitā nihil cōsulere quā semp̄ calamis
 tosiſsimā exigamus oportet, nisi fuerit ingēti cura, p̄pectum⁹.
 Aliū errorē accipe. Solertē & rerū peritū vocāt, q̄ rumuscus
 los oēs captās, nouit toto quid fiat in orbe. Quæ fortuna mer
 catū, quid Britannorū tyrānus moliat, quid noua tū Romæ
 qd̄ ortū in Gallijs, quomō Daci vicūtēt & Scythæ, Quid cōs
 sultent principes. Breuiter qui omni de negotio apud gen⁹ ho
 minū garrire calleat, eū aiūt sapere. Quid aut̄ incogitātius, qd̄
 incitius, q̄ quæ p̄cul fiāt ad te nihil atinent, ea veltigare, quæ
 x̄o in tuo p̄ctore gerant, & vel sola ad te prinēt, de ijs ne cog
 gitare quidē. Narras mihi tumultus Britānicos, narra magis
 quid in tuo p̄ctore tumultuentur ira, inuidia, libido, ambitio.
 Quā p̄pe iam istæ sub iugū missæ sint. Quæ spes victoriæ,
 Quāta belli pars, p̄ſigata. Quā instructa ratio. In his si vigi
 lans, si aurit⁹ pariter & oculat⁹, si sagax, si circūspectus fueris,
 solertē te, p̄nūciabo. Atq̄ illud qd̄ in nos mūdus solet iacere,
 in ip̄m retorq̄bo. Neq̄quid sapit, qui sibi nihil sapit. Ad hunc
 modū si oēs mortaliū curas gaudia, spes met⁹, studia, sentētiās
 excufferis, inuenies plena erroris oīa. Dū bonū dicūt malū, &
 malū bonū, dū dulce faciūt amarū, amarū dulce, lucē faciūt te
 nebras, & tenebras lucē. Et hæc quidē hoīm multo maxima
 turba est. Verū oportet hos simul & cōtemnere, ne simili
 lorū esse velis, & miserescere, vt eos tui similes fieri cupias, atq̄
 (vt Augustini verbis vtar) tum flere cōuenit irridendos, tum
 irridere flendos. Noli in malis cōformari huic sæculo, sed res
 formare in nouitate sensus tui, vt p̄bes, nō quæ mirēnt hoīes,
 sed q̄ sit volūtas dei, bona, & bñplacēs, & p̄fecta. Pericū p̄xi
 mus es, planeq̄ labascis, si circūspectare cœperis, quid agant
 H iij

Mercator bo
 nus pecuniā in
 loco negligit.

Solertia vera,
 Nouitatum fa
 migeratores.

Nequicq̄ sapit
 qui sibi nil sapit

Flere Irriden
 dos. Irridere
 flendos

Esaię, 5

Ro. 12,

pelricq; si captare, qd sentiāt. Tu vitæ ac lucj fili⁹, sepeliāt sine, Ioan¹²
mortui mortuos suos, cæci cæcorū duces sūt in foueā abeant, Math. 8
Caue quoq; ab exēplari tuo Christo cordis oclōs dimoueas, Mar. 7

Philosophi sec-
tas suas fortius
tuent q̄ Chris-
tiani suam.

Nō errabis, vitatis ductū sequēs. Non impinges in tenebris,
post lumē ambulās. Hoc plucēte, si fucata bona a veris, si vera
mala a falsis secreueris, horrebis, nō imitaberis cæcitatē multi-
tudinis, ad inanissima rerū ludibria, vicib⁹ q̄busdā affectiōnū,
iræ, inuidiæ, amoris odij, spei, met⁹, gaudiij, doloris, quouis Eu-
ripo iquieti⁹ æstuātis. Bragmani, Cynici, Stoici, mordic⁹ sua
dogmata tueri solēt, & reclamāte mūdo explodētib⁹, exhibitā-
tibus om̄ibus, tamē vrgent p̄tinaces, qd̄ sibi semel p̄staserunt.
Aude & tu sectæ tuæ decreta penitus in animo figere, aude
securus ac totus in authoris tui sententiā pedibus discedere.

¶ Opiniones Christiano dignæ.

Sup hoc vide
omeliā sup euā-
gelio hō quidā
erat diues q̄ ha-
bebat Villicum
Luce. 16. Item
Augustinū li. 1.
de ciuitate. cap.
nono.

Hæc semp apud te cōstent veri Christianismi paradoxa. Vt
ne quis Christian⁹, se sibi natū esse putet, neq; sibi velit viuere.
Sed quicquid habet, aut est, id omne nō sibi tribuat, sed deo au-
thori ferat acceptum, oīa sua bona oibus existimet esse cōia.
Proprietatē Christiana charitas nō nouit. Pios amet ī christo,
impios p̄pter Christū, q̄ nos adhuc inimicos sic dilexit prior
vt se totū nobis redimēdis impēderit. Illos cōplectat, qd̄ boni
sint, hos nihilomin⁹, vt bonos reddāt, Neminē prorsus homi-
nem oderit, nō vtiq; magis, q̄ fidelis medicus odit egrotū, vi-
cīs tm̄ sit inimicus. Quo grauior est morb⁹, eo maiorē curā

Vicia odio ha-
bēda nō hoies.

adhibebit pura charitas. Adulter est, sacrilegus est. Turca est,
exerec̄ adulterū nō hominē, sacrilegū aspernec̄, nō hominē,
Turcā occidat nō hoīem. Det opam, vt impi⁹ pereat, quē ipse
se fecit, sed vt seruat hō, quē fecit de⁹. Om̄ib⁹ ex anio bñ velit,
bñ p̄cect, bñ faciat, Neq; noceat cōmeritis, & p̄sit imerentibus,

Cōia Christia-
norū om̄ia esse
debent

Omniū cōmodis pinde vt suis aggratulec̄. Omniū incōmo-
dis, nō secus q̄ suis indoleat. Nimirū hoc est qd̄ iubet apl⁹,
flore cū flentib⁹, gaudere cū gaudētib⁹. Imo graui⁹ alienū ma-
lum ferat q̄ suū. De fraterno bono letior sit q̄ de p̄prio. Non
est Christiani sic cogitare. Quid mihi rei cū isto? Alb⁹ aterue
sit nescio, ignotus est, alien⁹ est, nihil vnq; bene de me meritis

23. 9. 4
c. Duo
ista noia

Ro. 12